

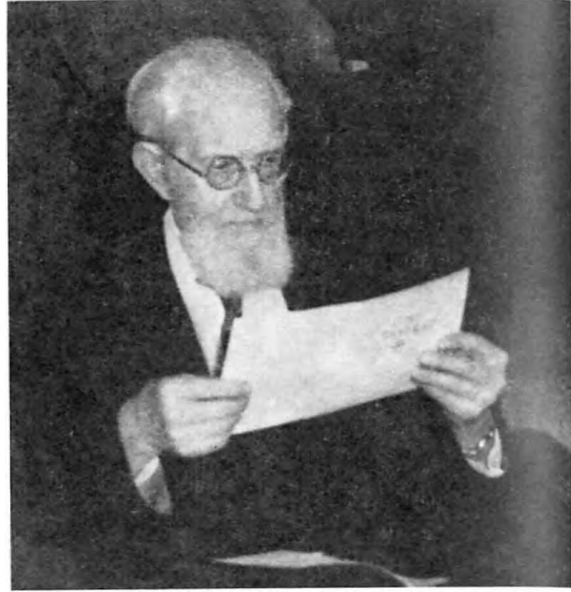
MEGEMLÉKEZÉS DR. RÉTHLY ANTAL TISZTELETI TAGRÓL

Dr. Láng Sándor búcsúbeszéde dr. Réthly Antal ravatalánál 1975. szeptember 30-án a Farkasréti temetőben.

Dr. Réthly Antal személyében hazánk legidősebb és legsokoldalúbb természettudósát ragadta el a halál, aki hosszú és gazdag életútján a természettudományok és a természettudományi ágak egész sorát szólaltatta meg, irányítva rájuk a tanítványok, a követők és a szellemi utódok népes seregének figyelmét. Most, amikor a legnagyobb fájdalommal, mély részvétellel és örök hálával búcsúzunk tőle a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének vezetősége, a Szövetségbe tömörült több tagegyesület — részünkről elsősorban a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat, valamint a Magyar Geofizikusok Egyesülete — nevében, visszaemlékezünk azokra az érdekes és kedves eseményekre is, amelyek Réthly Antalt, zömmel az atmoszféra, a földi légkör kutatóját törvényszerűen a földi vízburokba, azután a sivatagba, sőt a szilárd földkéreg belsejébe, még a barlangok világába is elvezették és végigkísérték egész életén át.

Dr. Réthly Antal nemcsak a világ legidősebb meteorológusa, hanem a legidősebb szepeológusa is volt. Több, mint háromnegyed évszázadig kutatatta a természet szíve dobbanását és fürkészte annak az emberi társadalomra gyakorolt hatását is. Tudjuk róla, hogy az utolsó még élő tagja volt a jelen század elején működő magyar adriai tengeri expedíciónak. Fő foglalkozása és egyben hivatása, a magyar éghajlatkutatás mellett — utalva vonatkozó, jelentősebb könyveire — mélyen érdekelték őt a hazai időjárás károk és a nagyméretű elemi csapások az ország egész történelme során, a hazai földmágnesség jelenségei vagy a Kárpát-medencebeli földrengések. Egyik legkedvesebb munkásságát korai ifjúságában a barlangok feltárásával kapcsolatban fejtette ki. Ezt a tevékenységet még a múlt század legvégén diákkorában kezdte s évekil folytatta, tagjaként a budai Pál-völgy környékét díszítő szép barlangrendszerek feltárását folytató kis kutatógárdának. Később — hazai viszonylatban — a barlangi klimakutatások elindítása fűződik nevéhez, korszerűbb alapokon, Steiner Lajos társaságában. Majd Steiner később egyedül folytatta tovább ezt az igen gyümölcsöző és érdekes munkát, mivel Réthlyt Törökországba rendelték ki évekre.

1926-ban a hazai karszt- és barlangkutató jobb kiépítésével és fellendülésével Réthly maga is belép a hazai szepeológusok társulatába is, ahol később tiszteleti taggá választják. Pál-völgyi felfedezései, kutatásai — századforduló körüli idők gyenge gazdasági fejlettségét és alacsony tudományos és technikai színvonalát illetően — még nagyon küzdelmesek és nehezek voltak, tekintettel arra, hogy akkor az országos bruttó nemzeti termék még a tizede sem volt a jelenleginek. Éppen ezért voltak

ezek a felfedezések igen nagy jelentőségűek, és adták a magyar főváros első Schauhöhle-jét, a kivilágított Pál-völgyi-barlangot. Ez a barlang fontos termelőerőként kezelhető a természettudományos ismeretgyarapítás vonalán, nagy idegenforgalmán keresztül.

Dr. Réthly Antal utolsó, igen fényes csillaga volt a sok generációval ezelőtt már szépen kibontakozó és századunk első negyedében legszebben virágzó nemzetközi elismerésű magyar földtudománynak. Méltán sorakozott fel hajdani, nagy tanítómestereinek és kortársainak, id. Lóczy Lajosnak, Cholnoky Jenőnek, Teleki Pálnak, Eötvös Lorándnak, Róna Zsigmondnak, Prinz Gyulának, Mauritz Bélának és másoknak körébe, s folytatta azok munkásságát.

Drága Tóni bácsi, nagy bölcsességű, nagyon nagy tudású, igen szerény, — de környezetedtől mindig a legbecsületesebb munkát igénylő, — azonban szelid humorú, igen kedves és rokonszenves személyeddél kidőlt a nagyon régi természettudós generációt példázó utolsó nagy faóriás is, és egy érdekes kort viszel magaddal örökre. Számunkra ajkad ugyan elnémult és készülő legújabb könyved igen érdekes mondatai sajnos félbemaradtak, azonban nemes példád, tanításod, sokrétű irodalmi hagyatékom és egész életműved gazdag öröksége mindnyájunké, ugyanúgy szép és hasznos felfedezéseid is a földfelszín alatt és felett, és ifjúkori álmaid is, az ismeretlen természet meghódítása.

Drága emlékedet híven megőrizzük és ápoljuk.